

OBSERVAȚII ASUPRA DIATEZELOR VERBALE

Prof. univ. dr. Maria-Magdalena JIANU
Universitatea „Constantin Brâncuși” din
Târgu-Jiu

Rezumat:

La nivelul general al enunțului, categoria diatezei organizează comunicarea, antrenând verbul în relație cu subiectul-agent sau cu subiectul-pacient și cu obiectul. În stabilirea diatezelor limbii române trebuie urmărite criteriile de identificare a acestei categorii gramaticale, respectiv forma și conținutul.

Cuvinte cheie: diateza activă, diateza pasivă, diateza reflexivă, diateza pronominală

La nivelul general al enunțului, categoria diatezei organizează comunicarea, antrenând verbul în relație cu subiectul-agent sau cu subiectul-pacient și cu obiectul. În stabilirea diatezelor limbii române trebuie urmărite criteriile de identificare a acestei categorii gramaticale, respectiv forma și conținutul; astfel, vom urmări efectele sintactice și pragmatice ale diatezelor, tipurile de verbe la care se poate vorbi de această categorie (de exemplu, se sustrag diatezei verbele copulative, auxiliare, care, deși din punct de vedere formal se încadrează în structurile canonice, nu intră într-un sistem de opoziții necesare pentru descrierea tabloului complet al acestei categorii gramaticale). De asemenea, vom identifica modul în care se creează sistemul de morfeme specializate pentru fiecare diateză, iar, în cazuri de omonimii, vom aduce argumente pentru validarea celor specifice. În domeniul fiecărei diateze, vom evidenția, în raport cu diateza activă, deplasările generate în organizarea structurii sintactice a enunțului, respectiv deplasările focusului de la agentul-subiect (diateza activă) spre

OBSERVATIONS REGARDING THE VERBAL VOICES

Prof. univ. dr. Maria-Magdalena JIANU
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

Abstract:

At the general level of the enunciation, the voice category organizes the communication, committing the verb in relation with the agent-subject or with the patient-subject and with the object. In establishing the voices of the Romanian language, we must follow the identification criteria of these grammatical category, respectively the type and the content

Key words: active voice, passive voice, reflexive voice, pronominal voice).

At the general level of the enunciation, the voice category organizes the communication, committing the verb in relation with the agent-subject or with the patient-subject and with the object. In establishing the voices of the Romanian language, we must follow the identification criteria of these grammatical category, respectively the type and the content; thus, we will follow the syntactic and pragmatic effects of the voices, the types of the verbs in case of which we can speak about this category (for example, we elude from the voice the copulative verbs, the auxiliary ones which, even if, from the formal viewpoint, are framed in the canonical structures, do not enter in a system of oppositions needed in order to describe the complete picture of this grammatical category). Also, we will identify the way it is created the system of morphemes specialized for each voice and, in cases of homonymies, we will bring arguments in order to validate the specific ones. In the field of each voice, we will spotlight, reporting to the active voice, the changes of place generated in the organization of the syntactic structure of the enunciation, respectively the changes of place of the focus from the subject-agent (active

pacientul-subiect (diateza pasivă), spre agent și pacient, concomitent (diateza reflexivă), spre agent și panpacient (diateza pronominală). De aici se deduce că diateza are o realizare, în general, sintactică, concretizată prin mărci extraverbale, dar care nu caracterizează toate verbele din limba română. Excepție fac verbele impersonale, verbele copulative, verbele cu subiect neanimat, reflexivele semantic.

În literatura lingvistică românească, se admite, aproape fără rezerve, existența următoarelor diateze: activă, pasivă, reflexivă. Alte valori, considerate fie diateze independente, fie realizări particulare ale diatezelor tradiționale, nu-și găsesc, în stadiul actual al cercetării, o structură definitorie și care să satisfacă opozițiile necesare. De asemenea, dat fiind faptul că verbele considerate aparținând diatezei reflexive nu generează reorganizări sintactice ale enunțului (cliticul pronominal nu produce modificări ale structurii, indiferent de poziția pe care o ocupă, în cazul reflexivelor propriu-zise sau dinamice: *El se sperie. El te sperie*; poziția sintactică atât a reflexivului, cât și a personalului este de obiect direct), s-a admis ideea că nu este optim să distingem, între diatezele românești, diateza reflexivă. În structurile cu un reflexiv obligatoriu, acesta apare ca element formant (*se pare, s-ar fi părut, se părea, părându-se* etc.) Deoarece, în orice context posibil, verbul la diateza reflexivă are calitatea de a modifica structurile nemarcate (cele de activ), este oportun să admitem existența acestei diateze în configurația diatezelor verbale românești.

Diateza activă

Marea parte a verbelor din limba română sunt nemarcate morfematic (Φ *merg*), constituindu-se în centre ale organizării sintactice a enunțului, respectiv favorizând, în principiu, rolurile tematice.

Notă. Rezerva pe care o avem se întemeiază pe faptul că, cuprinse în forma și funcționalitatea diatezei active, verbele

voice) towards the patient-subject (passive voice), towards the agent and patient, concomitantly (reflexive voice), towards the agent and pan-patient (pronominal voice). From here we deduct that the voice has an accomplishment, generally a syntactical one, materialized by extra-verbal marks that do not feature all the verbs in the Romanian language. The exception is materialized by the impersonal verbs, the copulative ones, the ones having a non-animated subject, the ones that are semantically reflexive.

In the Romanian linguistic literature, we admit almost with no reserves the existence of the following voices: the active one, the passive one and the reflexive one. Other values, considered either as independent voices, or particular accomplishments of the traditional voices, do not find, in the current stage of the research, a defining structure that could satisfy the needed oppositions. Also, being given the fact the verbs that are considered to belong to the reflexive voice do not generate syntactic reorganizations of the enunciation (the pronominal clitic does not produce changes for the structure, no matter its position, in case of the proper reflexive ones or of the dynamic ones: *He is scared. He scares you*; the syntactic position both of the reflexive one and of the personal one is a direct object), we admitted the idea that it is not most propitious to distinguish, between the Romanian voices, the reflexive voice. In the structures having a compulsory reflexive verb, this one appears as a composing element (*it seems, it would have seemed, it has been seeming, seeming* etc.). Because, in any possible context, the verb at the reflexive voice can change the unmarked structure (the ones for the active one), it is propitious to admit the existence of this voice in the configuration of the Romanian verbal voices.

The Active Voice

Most of the verbs in the Romanian languages are morphemically unmarked (Φ *I walk*), being constituted in centres of the syntactic organization of the enunciation, respectively giving an advantage mainly to the thematic roles.

auxiliare nu sunt, de regulă, generatoare de poziții sintactice, acestea purtând doar morfemele predicative ale modurilor și timpurilor pe care le construiesc. În acest caz, impun apariția rolurilor tematice verbele de bază secvente (*Eu am plecat la mare*). Realitatea că auxiliarele conservă informația de persoană și număr se evidențiază la unica funcție pe care acestea o dezvoltă, cea de subiect(excepție fac auxiliarele prefațând verbele impersonale, care au restricții de combinare cu subiecte, datorită verbului secvent la care acestea marchează categoriile gramaticale de persoana 3). În privința verbelor copulative, considerăm că acestea dezvoltă două funcții sintactice – de subiect și de nume predicativ(*Eu sunt frumoși*). Pentru copulativele impersonale, locul subiectului rămâne neocupat, însă, în continuare, apare impus numele predicativ, care funcționează ca o complinire semantică a copulativului.

La diateza activă, conținutul categorial presupune obligatoriu doi termeni: verbul predicat și subiectul(*Eu citesc/ Tu pleci/ Pădurea tace*). În acest sens, admitem că diateza activă invocă un aspect gramatical activ, în care numele- subiect realizează acțiunea. Uneori, raportul gramatical generat de verbul la diateza activă poate implica și al treilea termen, obiectul, care se realizează ca obiect direct/ intern(*Citim cărți. Visează un vis*), ca beneficiar al procesului sugerat de verb(*Povestim copiilor*), ca un circumstanțial(*Ei vorbesc mult. Pleacă mâine*). În cazul verbelor cu trei valențe, obiectul poate indica un animat și un neanimat(*I-am întrebat pe copiii lecția*), sau poate apărea ca obiect direct și ca beneficiar(*I-am dat cărți fetei*). De remarcat faptul că, dacă pozițiile de subiect și de obiect direct sau indirect sunt, în general, manifeste, realizările circumstanțiale ale activei sunt facultative, putând apărea în funcție de intenția de comunicare și de strategia de discurs.

Din punctul de vedere al conținutului semantic, verbele la diateza activă exprimă

Note. The reserve we have is based on the fact that, being contained in the shape and the functionality of the active voice, the auxiliary verbs usually do not generate syntactic positions, carrying only the predicative morphemes of the moods and of the times they built. In this case, the basic sequent verbs impose the appearance of the thematic roles (*I left to the seaside*). Actually, the auxiliary verbs keep the person and number information, stand out at the unique function they develop, the subject one (excepting the auxiliary ones that introduce the impersonal ones which have restrictions regarding the combinations with subjects because of the sequent verb for which they mark the third person grammatical categories). Regarding the copulative verbs, we consider that they develop two syntactic functions – subject and predicate noun (*I am beautiful*). For the impersonal copulative verbs, the place of the subject remains untaken but, they continue to impose the predicative noun that works as a semantic accomplishment of the copulative verb.

At the active voice, the categorical content supposes in a compulsory manner two terms: the predicate verb and the subject (*I read/You go/The forest is silent*). In this respect, we admit that the active voice invokes an active grammatical aspect where the name-subject accomplishes the action. Sometimes the grammatical report generated by the verb at the active voice may involve also a third term, the object that is accomplished as a direct/internal object (*We read books. He has a dream*), as a beneficiary of the process suggested by the verb (*We tell the children*), as a circumstantial (*They talk much. He leaves tomorrow*). In case of the verbs having three valences, the object may indicate also an animated one and a non-animated one (*I asked the children about the lesson*), or it may appear as a direct object and as a beneficiary (*I gave books to the girl*). We must notice the fact that, if the positions of subject and direct or indirect object are generally manifested, the circumstantial accomplishments of the active voice are facultative and they may appear depending on

acțiuni(*a alerga, a se duce, a merge, a zbura*: "În locsă se ducă la hotel, mersela Saferian", Călinescu, BI, p.151), stări(*a dormi, a visa, a medita*: "Îngerul meu înaintea ta va dormita", PO, p.257), transformări biologice/ eventive (*a îmbătrâni, a trăi, a înflori, a răsări* : "Și așa cum oamenii decad, și eu trăiesc mai meschin", Steinhardt, JF, p. 346)etc. Unele verbe active pot avea perechi pasive(*a ști/ a fi știut, a vedea/ a fi văzut, a cere/ a fi cerut*) sau reflexive(*a gândi/ a se gândi, a speria/ a se speria, a aminti/ a-și aminti*) sau pronominale(*a spăla/ a se spăla, a promite/ a-și promite, a enerva/ a se enerva*). Diateza activă cuprinde verbe personale(*a merge, a sta, a cere, a vedea* etc.) și verbe impersonale(*a fi, a însemna, a trebui, a rămâne, a părea, a-i veni, a-i dispăcea, a bucura, a enerva, a scârbi, a ninge, a ploua* etc.). Pe baza caracteristicilor morfematice, care se constituie în claseme de diateză, considerăm că se integrează la activă toate unitățile verbale la care nu există un morfem concret, chiar dacă acestea se pot combina natural sau nu cu subiecte: *El merge la munte. Merge să investești în case. Plouă. Plouă ploaie de primăvară.*

Notă. În lingvistica românească s-a exprimat opinia individualizării unei diateze la care subiectul se suspendă, din rațiuni naturale și extralingvistice, neputându-se identifica între unitățile enunțului; această caracteristică a favorizat admiterea *diatezei impersonale*, cu trăsături semantice distincte. Invocând principiile ideale în identificarea tuturor categoriilor gramaticale, cel al conținutului și al formei, considerăm că validarea diatezei impersonale se bazează pe supralicitarea conținutului semantic al verbului și, de aici, pe imposibilitatea combinării sale cu un subiect. În acest caz, se consideră la diateza impersonală verbe care poartă toate indiciile morfematice ale altor diateze (*trebuie* –activă, *e dat*-pasivă, *se știe*-reflexivă), ignorându-se elementele

the communication intention and on the speech strategy.

From the viewpoint of the semantic content, the verbs at the active voice express actions (*to run, to go, to walk, to fly*: "Instead of going to the hotel, they went to Saferian", Călinescu, BI, p.151), moods (*to sleep, to dream, to meditate*: "My angel will fall asleep before you", PO, p.257), biological/eventuative changes (*to grow old, to live, to blossom, to rise up*: "And as people go down, I live more menially", Steinhardt, JF, p. 346) etc. Some active verbs may have passive pairs (*to know/to have known, to see/to have seen, to ask/to have asked*) or reflexive ones (*to think/to be thinking, to scare/to be scared, to remind/to remember*) or pronominal ones (*to wash/to wash oneself, to promise/to promise oneself, to get mad/to get one mad*). The active voice contains personal verbs (*to walk, to stand, to ask, to see* etc.) and impersonal ones (*to be, to mean, to have to, to stay, to seem, to want to, to dislike, to enjoy, to get mad, to disgust, to snow, to rain* etc.). Basing on the morphematic features that are constituted in voice classes, we consider that we may integrate at the active voice all the verbal unities where there is no concrete morpheme, even if they could or could not naturally combine with the subjects: *He goes to the mountains. Go to invest in houses. It is raining. It is raining a spring rain.*

Note. In the Romanian linguistics, there was expressed the opinion of individualizing a voice where the subject is suspended because of natural and extra-linguistic reasons, but it cannot be identified between the enunciation unities; this feature offered an advantage for the admission of *the impersonal voice*, having different semantic features. By invoking the ideal principles in identifying all the grammatical categories, the one of the content and of the shape, we consider that the validation of the impersonal voice is based on the overtaxing of the verb semantic content and, from this point, on the impossibility to be combined with a subject. In this case, we consider as being at the impersonal voice, the verbs that show all the morphematic indexes of

definitorii și prevalente în stabilirea diatezelor, respectiv morfemele categoriale. Dacă anumite verbe se combină sau nu cu subiecte este un aspect care ține de intenția de discurs, de psihologia actorilor. În limba română există suficiente realizări sintactice, care sunt descrise luând în considerare, soldar, criteriul conținutului și al formei lor de concretizare. Admițând (apelăm la un exemplu aleatoriu) că, în stabilirea apartenenței părților de vorbire la o clasă a categoriilor gramaticale este primordial și absolut criteriul informației semantice, atunci toate pronumele în dativul posesiv trebuie considerate aparținând cazului genitiv, datorită informației posesive care caracterizează acest caz (*cartea mamei/ lui/ -i/și-a vândut cartea*). Și totuși, pentru validarea funcției pronumelui în dativul posesiv, se apelează și la criteriul formei termenilor: în contextul *Ți-am spălat tricoul*, pronumele *ți-* aduce referințe asupra persoanei și numărului posesorului natural al numelui, față de care se află, în subsidiar, în relație de dependență de tip atributiv, specifică genitivului (*tricou-ți/ tricoul tău*); însă personalul nu are forme pentru persoana 2 la cazul genitiv, cliticul *ți-* fiind specific dativului. În acest caz, coroborând criteriul conținutului semantic (ideea de posesie) cu cel al formei (clitic în dativ, subordonat substantivului, dar generat de verb), obținem o funcție de complement (specifică dativului) cu valoare posesivă. Mutatis mutandis, deși suntem adepții tradiționali ai analizei fără rest a enunțurilor din limba română, considerăm că identificarea unei diateze aparte, la care numai raportarea la un subiect natural sau posibil în ordine naturală este reper de consolidare categorială, nu generează decât o complicare a datelor analizei morfologice. În completare, aducem argumentul că amalgamul de morfeme care ar descrie diateza impersonală interferează cu morfemele de la diatezele activă, pasivă și reflexivă (a se vedea exemplele supra).

the other voices (*it has to* – active voice, *it is given* - passive voice, *it is known* – reflexive voice), ignoring the defining elements that are prevalent in establishing the voices, respectively the categorical morphemes. If certain verbs are combined or not with subjects, this is an aspect related to the speech intention, to the actors' psychology. In the Romanian language, there are enough syntactic accomplishments that are described considering the criterion of the content and of the materialization shape. Admitting (we are using an aleatory example) that, in establishing the membership of the linguistic categories to a certain class of the grammatical categories, the criterion of the semantic information is primordial and absolute, then all the pronouns in the possessive dative must be considered as belonging to the genitive case because of the possessive information that features this case (*his mother's book/he sold his/her book*). Although, in order to validate the function of the pronoun in the possessive dative, we also use the criterion of the terms shape: in the following context *I washed your T-shirt*, the pronoun *your* refers to the person and the number of the name's natural owner with which it is subsidiarily in a relation of attributive dependence specific to the genitive case (*your T-shirt*); but the personal verb does not have forms for the 2nd person at genitive case, the clitic *your* being specific to the dative one. In this case, corroborating the criterion of the semantic content (the possession idea) to the one of the form (clitic in the dative case, subordinated to the noun, but generated by the verb), we obtain a function of complement (specific to the dative case) having a possessive value. Mutatis mutandis, even if we are the adepts of the analysis with no rest of the enunciations in the Romanian language, we consider that the identification of a special voice, where only the report to a natural subject or to a subject that is possible in a natural order is a reference point for a categorical reinforcement generates only a complication of the data of the morphological analysis. For completing this, we bring the argument that the

Verbele active au calitatea de a se constitui în centre sintactice, favorizând apariția celor mai diverse poziții: de subiect(*Lumea crede multe*), de relatum(*Problema rămâne de studiat*), de obiect direct(*Citim romane*), de circumstanțial(*Mergem la munte. Vorbim mâine. Învățăm pentru examen*), de complement predicativ al obiectului(*Te-am văzut supărat*).

Diateza pasivă

În raport cu diateza activă, pasiva se caracterizează prin câteva elemente de construcție internă(structură) și externă(reorganizările pe care le realizează la nivelul enunțului propoziție) și prin faptul că, din punct de vedere pragmatic, interesul participanților la procesul comunicării se orientează spre altceva, respectiv spre termenul secvent verbului, agentul. Intern, diateza pasivă are structura: operatorul auxiliar *a fi* – participiul verbului de conjugat; această structură primește sau poate primi un complement de agent(*A fost auzit de către vecini*). Extern, subiectul de la activă se re poziționează, devenind complement de agent prepozițional și admițând substituția cu zero: *Casa a fost construită de către părinți. Casa a fost construită*. Subiectul pasiv(*casa*) provine dintr-un complement direct din structura de organizare sintactică a activei: *Părinții au construit casa*. Structurile verbale la diateza pasivă impun o abordare cu precădere logică: subiectul aparent(unitatea care, în mod curent, se identifică prin întrebările *cine/ce*) este , de fapt, un subiect doar gramatical, deoarece, în ordine naturală, nu poate favoriza acțiunea exprimată prin verb; subiectul gramatical al pasivei descinde din obiectul direct al activei(*Părinții au construit casa*). Adevăratul subiect, apt să realizeze acțiunea, este termenul secvent verbului, respectiv complementul de agent(subiect logic). Acesta provine din subiectul activei(*Părinții au construit casa*). Acest fapt are drept consecință anularea calității tranzitive la verbele de la diateza pasivă; uneori, în

morpheme mix that would describe the impersonal voice interferes with the morphemes at the active, passive and reflexive voices (see the above examples).

The verbs may be constituted in syntactic centres, encouraging the appearance of the most different positions: subject (*People think a lot of things*), relatum (*The problem remains to be studied*), direct object (*We read novels*), circumstantial (*We go to the mountains. We will talk tomorrow. We are studying for the exam*), predicative complement of the object (*I saw you mad*).

The Passive Voice

Reported to the active voice, the passive one is featured by some internal construction elements (structure) and some external ones (the reorganizations it accomplishes at the level of the sentence enunciation) and by the fact that, from the pragmatic viewpoint, the participants' interest for the communication process is oriented towards something else, respectively towards the term that is sequent to the verb, namely the agent. Internally, the passive voice has the following structure: the auxiliary operator *to be* – the participle of the verb that has to be conjugated; this structure receives or can receive a complement of agent (*It was heard by the neighbours*). Externally, the subject from the active voice is repositioned, becoming a prepositional complement of agent and admitting the substitution by zero: *The house was built by the parents. The house was built*. The passive subject (*the house*) comes from a direct complement from the structure of syntactic organization of the active voice: *The parents built the house*. The verbal structures at the passive voice impose a rather logical approach: the apparent subject (the unity that is currently identified by the question *who/what* is actually only a grammatical subject because, in natural order, it cannot offer an advantage to the action expressed by the verb; the grammatical subject of the passive voice comes from the direct object of the active voice (*The parents built the house*). The real subject, able to accomplish the action, is the term that is sequent to the verb,

cazul verbelor declarandi sau al verbelor didactice, este posibilă ocurența obiectului direct: *Când a ieșit de la examen, a fost întrebată nota*. Spre deosebire de activă, la care absența subiectului este posibilă prin faptul că acesta este recuperabil contextual, în cazul pasivei, subiectul poate lipsi în situațiile de includere sau subînțelegere (*Sunt ascultat de către prieteni. El citește și este controlat de către părinți*), de deducție a acestuia din conținutul subiectului unui alt predicat, coocurent, ori al complementului (*Ei începeau a fi controlați de către șefi. Îl știam fiind exclus dintre candidați*).

Omisiunea complementului de agent este posibilă dacă structura pasivă este impersonală, dar cu subiect predictibil, de regulă metafizic: *e dat/sortit/menit/scris să plec din țară.*, ori impersonală, de tip generic: *E știut/cunoscut*/. De asemenea, subiectul poate fi neexprimat, dacă nu interesează actorii procesului de comunicare (*Au fost luate măsuri imediat*) sau dacă este ușor de identificat (*Diagnosticul a fost stabilit cu greu*).

Primul element component al pasivei, verbul *a fi*, este purtătorul morfemelor de tip verbal (mod, timp) iar participiul din structura pasivei este variabil, marcând prin desinențe categoriile de gen și număr (*este alungat/ alungată, sunt alungați/ alungate*); acest comportament favorizează și admiterea morfemelor specifice gradelor de comparație ale adjectivului (*este foarte certată, este mai lăudată, este cel mai certat* etc.). Verbul *a fi* oferă întregului grup autonomie în enunțare iar participiul este purtătorul informației semantice, atribuind roluri tematice. Datorită acestei funcții de conservare semantică, structurile pasive în care operatorul verbal este *a fi* alcătuiesc un predicat verbal complex. În structurile în care, după schema verbul *a fi* (la un mod personal)-*participiu pasiv*, urmează alte participii cu valoare pasivă, se consideră tot atâtea verbe, toate la diateza pasivă, câte participii secvente sunt: *El este*

respectively the complement of agent (logical subject). This one comes from the subject of the active voice (*The parents built the house*). This fact has as a consequence the annulment of the transitive quality of the verbs from the passive voice; sometimes in case of declarandi or didactic verbs, the occurrence of the direct object is possible: *When he came out from the exam, the mark was questioned*. Unlike the active voice, where the absence of the subject is possible by the fact that it is contextually recoverable, in case of the passive voice, the subject may be missing in the situations of including or implication (*I am listened by my friends. He reads and is controlled by his parents*), of its deduction from the content of the subject of another co-occurring predicate or of the complement (*They started to be controlled by the bosses. I knew him as being excluded from the candidates*).

The omission of the complement of agent is possible if the passive structure is impersonal, but with a predictable, usually metaphysical subject: *it is given/meant/written to go abroad.*, or impersonal, generic: *It is known*. Also, the subject may be unexpressed, if we are not interested in the actors of the communication process (*There have been taken measures immediately*) or if it is easy to identify (*The diagnosis was hardly established*).

The first composing element of the passive voice, the verb *to be*, is the bearer of the verbal morphemes (mood, time) and the participle in the passive voice structure is variable, marking by inflexions the gender and number categories (*he is banished/she is banished, they are banished*); this behaviour also offers an advantage to the admission of the morphemes specific to the comparison degrees of the adjective (*she is very reproved, she is more praised, he is the most reproved* etc.). The verb *to be* offers to the entire group autonomy in enunciation and the participle is the bearer of the semantic information, attributing thematic roles. Because of this semantic conservation function, the passive structures, where the verbal operator is *to be*, accomplish a complex verbal predicate. In the structures where,

evidențiat, lăudat, premiat pentru rezultate(în acest enunț, există o structură verbală pasivă completă – *este evidențiat* - și două structuri verbale pasive incomplete, la care este predictibil auxiliarul *a fi*; calitatea pasivă a participiilor se verifică prin testul anexării unui complement de agent la fiecare: *lăudat de către cineva, premiat de către cineva*). Fiecare din aceste structuri pasive alcătuiesc predicate de tip verbal complex. Structura pasivă se poate recupera și în enunțurile în care, de asemenea, unul din elementele componente ale structurii canonice lipsește: de exemplu, *Eu sunt lăudat iar tu nu ești(lăudat). Eu sunt lăudat iar tu (ești)criticat*. De remarcat că, la nivelul enunțurilor limbii române, sensul pasiv se poate exprima și prin alte structuri atipice:

-prin alte verbe decât operatorul *a fi*, la care se anexează participii cu valoare pasivă: *pare lăudat, ajunge criticat, rămâne bătut* etc.;

-prin verbul *a fi*, la care se anexează adjective și adverbe, derivate de la baze pasive, cu sufixul *-bil*: *este lădabil/criticabil/ băubil* etc.;

-prin alte verbe decât *a fi*, la care se anexează adjective și adverbe, derivate de la baze pasive, cu sufixul *-bil*: *rămâne criticabil*.

Dacă elementul verbal din aceste structuri este la un mod personal, acestea alcătuiesc predicate de tip nominal, deoarece nu se mai în cadrează în aspectul tipic al predicatului verbal complex, exprimat prin verb la diateza pasivă; în acest sens, verbele din structură au calitate copulativă; în schimb, termenul secvent, prin legătura pe care o menține cu participiul pasiv, poate deveni regent al unui complement de agent: *ajung criticat de către colegi, sunt criticabil de către colegi, rămân criticabil de către colegi*.

Diateza reflexivă beneficiază de un morfem gramatical specific, din clasa pronumelui, mai precis acel pronume care exprimă identitatea cu sine a subiectului

depending on the scheme of the verb *to be* (at a personal mood) – *passive participle*, there come next other participles having a passive value, we consider the same number of verbs, all of them at the passive voice, as the number of the sequent participles: *He is spotlighted, praised, prized for his results* (in this enunciation, there is a complete passive verbal structure – *he is spotlighted* – and two incomplete passive verbal structure to which it is predictable the auxiliary *to be*; the passive quality of the participles is checked by the test of annexing a complement of agent to each of them: *praised by somebody, prized by somebody*). Each of these passive structures accomplishes complex verbal predicates. The passive structure may also be recovered in the enunciation where one of the composing elements of the canonical structures is also missing: for example, *I am praised and you are not (praised). I am praised and you are criticized*. We must notice that, at the level of the enunciations in the Romanian language, the passive meaning may also be expressed by other atypical structures:

-by other verbs different from the operator *to be*, we annex participles having a passive value: *he seems praised, he becomes criticized, he remains beaten* etc.;

-by the verb *to be*, to which we annex adjectives and adverbs derived from passive bases, having the suffix *-able*: *he is commendable/criticisable/drinkable* etc.;

-by other verbs different from *to be*, to which we annex adjectives and adverbs derive from passive bases, having the suffix *-able*: *he remains criticisable*.

If the verbal element in these structure is at a personal mood, these accomplish nominal predicates because they are not anymore in the typical aspect of the complex verbal predicate expressed by verb at the passive voice; in this sense, the verbs in the structure have a copulative quality; in exchange, the sequent term, by its connection maintained with the passive participle, may become the regent of a complement of agent: *I become criticized by the mates, I am criticisable by the mates, I*

verbal: *el se gândește la vacanță*. Verbul din structură are comportamentul specific verbelor active, cunoscând opozițiile categoriale. Din cele două elemente care compun diateza reflexivă, verbul asigură flexiunea de tip verbal iar pronumele funcționează ca morfem de diateză și, concomitent, favorizează recuperarea subiectului: *se gândea, s-ar fi gândit, gândindu-se*. Din punctul de vedere al posibilității de combinare cu un subiect, verbele la reflexivă au următoarele valori: *reflexive propriu-zise*, atunci când este posibilă referința la orice participant la procesul de comunicare (*eu mă gândesc, tu te gândești, el se gândește, noi ne gândim, voi vă gândiți, ei se gândesc*), *reflexive impersonale*, pentru care nu se poate identifica, în lumea reală, un subiect oportun să realizeze acțiunea exprimată; din punct de vedere formal, impersonalul reflexiv nu are o flexiune propriu-zisă, realizându-se numai prin persoana 3 singular (*se merge, se cade, se pare*).

O altă categorie de reflexive este cea la care este posibilă asocierea cu un complement de agent, locul subiectului fiind neocupat, datorită informației semantice nedefinite, impersonale pe care o poartă verbul: *se zice, se bănuiește, se consideră, se zvonește de către cineva* etc. În aceste structuri, reflexivul *se* admite substituția prin auxiliarul pasiv *a fi*, cu menținerea valorii pasive: *se zice/ este zis, se bănuiește/ este bănuît, se consideră/ este considerat*. De remarcat că valoarea impersonală nu se conservă în formele pasive: *Textul este zis pe dinafară/ textele sunt zise pe dinafară, eu sunt bănuît/ tu ești bănuît/ el e bănuît*. Deosebirea dintre formele *se merge-* reflexiv impersonal- și *se zice-* reflexiv-pasiv- constă în faptul că *se zice* admite inserarea unui subiect (*se zice ceva*), în timp ce *se merge* nu admite această combinație (*se merge mâine*); de asemenea, verbul *se zice* poate apărea și cu formă de plural (*se zic multe*). Aceste deosebiri își găsesc suportul interpretativ în

remain criticisable by the mates.

The reflexive voice benefits from a specific grammatical morpheme of the pronoun's class, more specifically that pronoun that expresses the self identity of the verbal subject: *he thinks of the holiday*. The verb in the structure has the behaviour specific to the active verbs, knowing the categorical oppositions. Between the two elements that compose the reflexive voice, the verb provide the verbal flexion and the pronoun works as a voice morpheme and, in the same time, it eases the recovery of the subject: *he was thinking, he would have thought, thinking*. From the viewpoint of the possibility to be combined with a subject, the verbs at the reflexive voice have the following values: *proper reflexive*, when it is possible the reference to any participant at the communication process (*I think, you think, he thinks, we think, you think, they think*), *impersonal reflexive*, for which we cannot identify in the real world a subject that could accomplish the expressed action; from the formal viewpoint, the impersonal reflexive one has no proper flexion, being accomplished only by the third person, singular (*it is going, it is normal, it seems*).

Another category of reflexive ones is the one where it is possible the association with a complement of agent and the subject place is untaken because of the undefined, impersonal semantic information hold by the verb: *it is said, it is supposed, it is considered, it is rumoured by somebody* etc. In these structures, the reflexive *it* accepts the substitution by the passive auxiliary *to be*, maintaining the passive value: *it is said, it is supposed, it is considered*. We must notice that the impersonal value is not kept in the passive forms: *The text is told by heart/ the texts are told by heart, I am suspected/you are suspected/he is suspected*. The difference between the forms *it is going* – impersonal reflexive – and *it is said* – passive reflexive – consists in the fact that *it is said* accepts the insertion of a subject (*something is said*), while *it is going* does not accept this combination (*it is going tomorrow*); also, the verb *it is said it is said it is said it is said it is*

structurile de adâncime: *se zice* provine dintr-o structură tranzitivă (*zice ceva*), *se merge* nu are un suport tranzitiv, ci totdeauna intransitiv (*merge mâine*).

Notă. În varianta populară și familială a limbii române, se identifică realizări tranzitive ale verbelor dinamice, care apar ca paralelisme ale aceluiași verbe, intransitive în enunțuri din varianta literară. De exemplu: *Merge drumurile-n rând/Podinile numărând. Colindă tot orașul după cărți. Trece strada. Aleargă stadionul jumătate* (popular)/ *Merge pe drumuri. Colindă prin oraș. Trec pe stradă. Aleargă pe stadion.* În acest caz, fie considerăm că verbele dinamice pot fi și tranzitive, fără să validăm ca etalon absolut realizările literare intransitive, fie admitem existența, la nivelul variantei populare, a unei alte norme, pe cale de generalizare. Această ultimă soluție, pe care o îmbrățișăm, se motivează prin omisiunea prepoziției acuzative care, în mod normal, însoțește circumstanțialul de loc.

De asemenea, deosebiri continuă și în privința rolului reflexivului *se* în fiecare structură verbală: în *se zice*, cliticul este morfem al reflexiv-pasivei, în *se merge* este morfem al reflexivei. În ambele structuri, însă, cliticul nu admite dublarea. La reflexiv-pasiv, este posibilă, așa cum s-a văzut supra, o formă flexionară de persoana 6 (*se zic/ se bănuiesc/ se scriu multe*). Rar, se pot identifica forme cu flexiuni și la persoane ale locutorilor sau interlocutorilor: *Te vezi când copiezi. Mă observ dintr-o mie când mint.*

Având în vedere diferențele și asemănările dintre cele două tipuri de reflexive impersonale, le vom denumi în funcție de informația semantică dedusă în urma verificării posibilităților combinatorii cu unități subordonate: *verbe reflexive impersonale propriu-zise* și *verbe reflexive-impersonale pasive*. Pentru ambele valori ale reflexivei impersonale, se constată noua calitate intransitivă și, în general, zerovalentă la subiect: *Se merge repede. Se*

said may also appear as a plural form (*it is said a lot of things*). These differences find their interpretative support in the deepness structures: *it is said* comes from a transitive structure (*he says something*), *it is going* does not have a transitive support, but also an intransitive one (*he goes tomorrow*).

Note. In the popular and familiar variant of the Romanian language, we identify transitive accomplishments of the dynamic verbs that appear as parallelisms of the same verbs, intransitive in enunciations in the literary variant. For example: *He goes on all the roads at their turn/ By counting the bridges. He goes through the entire city for books. He crosses the street. He runs half a stadium* (popular) / *He goes on the roads. He goes through the city. He passes on the street. He runs on the stadium.* In this case, we either consider that the dynamic verbs can also be transitive, without validating as an absolute reference point the intransitive literary accomplishments, or we accept the existence, at the level of the popular variant, of another norm that is to be generalized. This last solution that we choose is motivated by the omission of the accusative preposition that normally accompanies the place circumstantial.

Also, the differences continue also in the respect of the role of the reflexive *it* in every verbal structure: in *it is said*, the clitic is a morpheme of the reflexive-passive voice, in *it is going* it is a morpheme of the reflexive voice. In both of the structure, the clitic does not accept doubling. At the reflexive-passive one, it is possible, as you have seen above, a flexion form of the sixth person (*it is said/supposed/written a lot of things*). Rarely, we may identify forms with flexions also at the persons of the locators or of the interlocutors: *You can be seen when you copy. I can be noticed from a thousand persons when I lie.*

Considering the differences and the similarities between the two types of impersonal reflexive verbs, we will name them depending on the semantic information deducted after checking the possibility to combine them with subordinated unities: *proper impersonal reflexive verbs* and *passive*

consideră că e periculos să pleci. Pentru inserarea optimă în enunț a verbului reflexiv-pasiv impersonal, acesta apare succedat de subordonate (spre deosebire de reflexivul-impersonal propriu-zis, care impune roluri circumstanțiale, de exemplu, modalul *repede*): *Se consideră de către cine se pricepe că va crește inflația.*

Luând în considerare faptul că reflexivul *se* este actualizat ca morfem de diateza reflexivă atunci când nu admite dublarea, în structuri de genul *el se spală pe față, el își face temele, ei se salută*, pronumele răspunde testului dublării și al substituției prin alt pronume în același caz: *El te spală pe tine pe față. El îți face ție temele. Ei te salută pe tine* (spre deosebire de enunțurile cu reflexiv propriu-zis, unde nu este posibilă nici substituția prin alt pronume, nici dublarea acestora: *El se înfricoșează/ el te înfricoșează pe tine*). Supralicitând ocurența pronumelui reflexiv, precum și importanța testului substituției sale cu alt pronume, admitem că, în categoria diatezei, se poate identifica o altă realizare, **diateza pronominală**, la care reflexivul are utilitate sintactică eterogenă, datorită faptului că admite substituția cu un alt pronume sau cu un substantiv. De remarcat că această caracteristică a pronumelui reflexiv, de la verbele care se construiesc obligatoriu cu acestea, face din reflexiv un pronume de tip special, pe care l-am taxonomizat *panpronume*. Caracteristicile diatezei pronominale se stabilesc prin raportare la activă și reflexivă, astfel:

verbele pronominale au perechi active, deosebirea constând în faptul că, la primele, pronumele reflexiv apare constant în structura verbală: *el spală/ el se spală, el îmbracă/ el se îmbracă, el enervează/ el se enervează* etc.;

locul pronumelui reflexiv poate fi ocupat de un alt pronume, de regulă personal (uneori și de un nume): *el se spală/ el te spală/el îl spală pe copil*; această posibilitate de substituție generează

impersonal reflexive verbs. For both of the values of the impersonal reflexive voice, we find the new intransitive and generally zero-valent to the subject quality: *It is going fast. It is consider that is dangerous to leave*. In order to propitiously insert in the enunciation the impersonal reflexive-passive verb, it appears followed by subordinated ones (unlike the proper reflexive-impersonal that imposes circumstantial roles, for example, the modal one *fast*: *It is considered by who knows that the inflation will grow*).

Considering the fact that the reflexive *his* is actualized as a morpheme of the reflexive voice when it does not accept doubling, in structures such as *he washes his face, he does his homework, they say hello to each other*, the pronoun answers to the doubling and substitution test by another pronoun in the same case: *He washes your face. He does your homework. They say hello to you* (unlike the enunciations having a proper reflexive one, where it is possible neither the substitution by another pronoun, nor their doubling: *He is scared/he scares you*). Overtaxing the occurrence of the reflexive pronoun and also the importance of the test of its substitution to another pronoun, we accept that, in the voice category, we may identify another accomplishment, **the pronominal voice**, where the reflexive one has a heterogeneous syntactic utility because of the fact that it accepts the substitution with another pronoun or with a noun. We must notice that this feature of the reflexive pronoun, from the verbs that are necessarily built with them, makes the reflexive one a special type of pronoun that we have taxonomized *pan-pronoun*. The features of the pronominal voice are established by reporting it to the active and reflexive voice, so:

- The pronominal verbs have active pairs, and the difference consists in the fact that, for the first ones, the reflexive pronoun appears constantly in the verbal structure: *he washes/he washes himself, he gets dressed/he dresses somebody, he gets somebody mad/ he gets mad* etc.;
- The place of the reflexive pronoun may be

concretizarea unei funcții atât la reflexiv, cât și la personalul sau nominalul ocurente, respectiv, în cazul de față, aceea de obiect direct;

decurge de aici faptul că, spre deosebire de reflexivele propriu-zise, la care aceste substituții nu sunt posibile și care nu pot genera funcții sintactice la reflexiv, acesta fiind numai morfem de diateză, formele verbale cu pronume instabile sunt baza unor relații sintactice, impunând, direct sau mediat, termeni subordonați la nivelul enunțului;

în raport cu aceste funcții, care apar, direct sau mediat prin verbul la diateza pronominală, se configurează și valorile acesteia; astfel, dacă rolul dictat ca urmare a posibilității de substituție a reflexivului cu un pronume sau cu un nominal este de obiect direct la reflexiv(*el se spală*), care admite dublarea(*el se spală pe sine, nu spală pe altul*), diateza este *pronominală directă*; când rolul generat este de obiect indirect(*el își promite multe realizări pentru anul viitor*), acesta admițând dublarea(*el își promite sieși, nu altuia*), diateza este *pronominală indirectă*; în cazul altor verbe construite cu pronume reflexive, la rolul sintactic generat se impune asocierea semanticii interne a acestora, care presupune o reciprocitate: *se salută, se îmbrățișează, se sărută, se întâlnesc, își spun adio/ bună ziua/ la revedere*. Pentru acestea, denumirea optimă a diatezei este de *reciprocitate*, la care reflexivul este obiect direct (*ei se salută*) sau indirect(*ei își spun adio*). De fapt, aceste realizări reciproce provin din structuri de adâncime, în care relația sintactică este de coordonare, între două predicate exprimate prin verbe la diateza activă. În acest fel, enunțul *Ei se salută* provine din hipertextualitatea *Ion îl salută pe Vasile, Vasile îl salută pe Ion/ Ei, Ion și Vasile, se salută*. În funcție de situația de discurs și de realitatea extralingvistică, aceste verbe se pot actualiza numai ca active nereciproce: *Ion îl salută pe Vasile*(

taken by another pronoun, usually a person one (sometimes, also by a name): *he washes himself/he washes you/ he washes the child*; this possibility of substitution generates the materialization of a function both at the reflexive and at the occurring personal or nominal, respectively, here, the one of direct object;

- It results from this point the fact that, unlike the proper reflexive ones, where these substitutions are not possible and cannot generate syntactic functions at the reflexive one, because it is only a voice morpheme, the verbal forms having unstable pronouns are the basis of certain syntactic relations, imposing directly or intermediary the terms subordinated to the enunciation level;
- Reported to these functions that appear directly or intermediary by means of the verb at the pronominal voice, we also configure its values; thus, if the role dictated as a consequence of the substitution possibility of the reflexive one with a pronoun or with a nominal is of a direct object at the reflexive one (*he washes himself*), that accepts the doubling (*he washes himself, he does not wash another person*), the voice is *direct pronominal*; when the role generated is an indirect object (*he promises himself lots of accomplishments for the next year*), accepting the doubling (*he promises himself, not to another person*), the voice is *indirect pronominal*; in case of other verbs built with reflexive pronouns, at the generated syntactic role we impose the association of their internal semantics that supposes a mutuality: *they say hello to each other, they hug each other, they kiss each other, they meet each other, they say good-bye/hello to each other*. For these reasons, the propitious name of the voice is *mutuality* where the reflexive one is a direct object (*they say hello to each other*) or indirect object (*they say good-bye to each other*). Actually, these mutual accomplishments come from deepness structures where the syntactic relation is coordination between two predicates expressed by verbs at the active voice. Thus,

neexistând obligativitatea ca și Vasile să îl salute pe Ion). Uneori, pentru dublarea sensului de reciprocitate, se utilizează construcții cvasipronominale: *Ei se salută unul pe altul. Ei se folosesc unul de altul. Ei se bat unul cu altul. Ei se ceartă unul cu altul.* Aceste pronume cvasilocuționale constituie ancrajul, care dezambiguiază verbul pronominal. Rar, se identifică verbe la care este posibilă combinarea concomitentă cu obiect direct și indirect: *el se destăinuie pe sine sieși.*

Alte verbe pronominale nu reprezintă elementele primordiale de generare a unei funcții sintactice, situându-se pe a doua poziție în ierarhia generatorilor; de exemplu, în enunțul *El își scrie temele*, unde reflexivul în dativ *își* admite substituția cu un alt pronume (*el își scrie temele*), funcția acestuia se stabilește în raport cu substantivul *temele*, concretizându-se ca atribut cu valoare posesivă (*temele sale*); însă, în absența verbului mediator, această funcție nu s-ar virtualiza, fiind considerat nereperată o structură de genul *temele își/ își temele*. În acest caz, verbul pronominal este mediatorul realizării dependenței de tip posesiv. Pentru denumirea acestei valori a diatezei pronominale, admitem termenul *pronominală posesivă*, cu mențiunea că prevalează, în nomenclaturizare, informația semantică posesivă, ca urmare a dependenței reflexivului întâi față de substantiv și apoi față de verb. Implicarea verbului în această relație de posesie impune revizuirea funcției obținute, care nu mai poate fi de atribut (acesta se configurează numai în dependență absolută față de un nominal); pentru această realitate sintactică, admitem metatermenul de *complement posesiv* (vezi GLR, II, p.151 ș.u.). Această funcție se dezvoltă nu doar prin reflexive în dativ, ci și în acuzativ, acolo unde verbul și contextul generat prin situarea acestuia în centru fac referire la posesor: *Mă operez la stomac. Mă lovesc la mână. Te umfli în gât* (posesorul este

the enunciation *They say hello to each other* comes from the hyper-textuality *Ion says hello to Vasile, Vasile says hello to Ion/ They, Ion and Vasile, say hello to each other.* Depending on the speech situation and on the extra-linguistic reality, these verbs may be upgraded only as non-mutual active ones: *Ion says hello to Vasile* (there is no need for Vasile to say hello to Ion). Sometimes, in order to double the mutual sense, we use quasi-pronominal constructions: *They say hello one to the other. They use one the other. They fight one with the other. They argue one with the other.* These quasi-locutional pronouns compose the anchorage that makes the pronominal verb not to be ambiguous anymore. Rarely, we identify verbs where it is possible to combine them at the same time with a direct and indirect object: *he confesses himself to himself.*

Other pronominal verbs do not represent primordial elements to generate a syntactic function, being placed on the second position in the generators hierarchy; for example, in the enunciation *He writes his homework*, where the reflexive one in dative accepts *its* substitution with another pronoun (*he writes your homework*), its function is established depending on the noun *homework*, being materialized as an attribute having a possessive value (*his homework*); but, in the absence of the mediating verb, this function would not be virtualized, being considered as non-seen a structure such as *his homework*. In this case, the pronominal verb is the mediator of accomplishing the passive dependence. In order to name this value of the pronominal voice, we accept the term of *possessive pronominal voice*, adding that it prevails in nomenclature the possessive semantic information, as a consequence of the reflexive one dependence to the noun and then to the verb. Involving the verb in this possession relation imposes to review the obtained function that cannot be an attribute anymore (this is configured only in absolute dependence to a nominal one); for this syntactic reality, we accept the meta-term of *possessive complement* (see GLR, II, p.151 ș.u.).

sugerat prin reflexivele *mă* și *te*). Relația sintactică de tip completiv posesiv, generată de subordonarea pronumelui față de un nume prin medierea unui verb, este de tip semicluster sau cluster la distanță; numele este transferendul iar verbul este translativul acestei relații; valoarea posesivă este însă decidabilă numai prin raportarea la un regent nume, față de care se sugerează posesorul. În această relație, informația semantică a verbului are un efect de amorsare, facilitând viteza de acces la funcția pronumelui. Complementele directe, directe reciproce, indirecte, posesive, concretizate prin reflexive în dativ sau acuzativ, constituie mărcile sintactice principale ale diatezei pronominale.

This function is developed not only by reflexive ones in dative, but also in accusative, where the verb and the context generated by placing it in the centre refer to the owner: *I have a stomach surgery. I hurt my hand You have a sore throat* (the owner is suggested by the reflexive pronouns *my* and *your*). The possessive completive syntactic relation generated by the subordination of the pronoun to a name by mediating a verb is semi-cluster or distance cluster; the name is the transfer and the verb is the translative of this relation; the possessive value can be still decided only by reporting to a certain regent for which we suggest the owner. In this relation, the semantic information of the verb has a detonation effect, easing the access speed to the pronoun's function. The direct, mutual direct, indirect, possessive complements, materialized by means of the reflexive ones in dative or accusative, represent main syntactic marks of the pronominal voice.